

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

ВСТУП

Виховання — процес безперервний. Нагромадження нових знань, зміна або установалення поглядів, переконань, звичок відбувається постійно. При цьому поведінка особистості, її ставлення до оточення, її діяльність обумовлюються тими порівняно стійкими якостями, що з'явилися у неї як наслідок соціальних умов, виховних впливів, досвіду і стали основою її характеру.

Завдання вчителя — відкрити, захопити і спрямувати кожного учня на цікавий, змістовний особистісно і суспільно корисний шлях самовдосконалення.

Відкрити учня — це означає, спираючись на його фактичний рівень знань і життєвий досвід, показати йому самого себе, закономірності та способи розвитку його сил, якостей, здібностей. Важливо переконати його в тому, що всі чесноти, як і всі недоліки, залежать від нього, рівня його свідомості й уміння будувати життя. Щоб розкрити учня, потрібно організувати його практично-предметну та особистісно-рольову діяльність у колективі.

Захопити учня — це означає викликати у нього потребу організувати себе для досягнення суспільно й особистісно значущих цілей. Потрібно ставити посильні для дитини завдання, а за їхнє успішне виконання похвалити. Навіть невелика перемога над собою робить людину сильнішою.

Спрямувати учня на гідний змістовний, суспільно та особистісно значущий шлях, що відповідає його реальним можливостям, — означає насамперед дати йому достовірні, правдиві знання про сенс життя, його труднощі, суперечності й боротьбу, допомогти школяреві реально оцінити себе і відповідно до цього спрямовувати його інтереси, сприяти професійному самовизначенню і свідомому вибору професії.

Мета виховання завжди зумовлена суспільними умовами і потребами, вона вбирає загальнолюдський і національний ідеал виховання молодого покоління. Ефективність виховання залежить від урахування вікових та індивідуальних особливостей особистості, взаємозв'язку колективу та особи у виховному процесі.

Успішність організації виховного процесу з класним колективом, як переконує досвід, залежить щонайперше від добре продуманого планування виховної роботи вчителя-вихователя, яке сприяє систематичності, послідовності та наступності виховного впливу на учнівський колектив, допомагає простежити й проаналізувати динаміку розвитку колективу в цілому і кожного його члена зокрема та забезпечити своєчасну корекцію виховання.¹

Головне завдання сьогоденної практики — створення виховного простору. Виховний простір — це не тільки середовище, а й духовний простір учня і педагога, це простір культури, що впливає на розвиток особистості. У ньому має бути представлений весь спектр цінностей культури і культурних форм життя.²

¹ Орієнтовний зміст виховання в національній школі: Методичні рекомендації / Кол. авт. за заг. ред. Є.І. Коваленко. — К.: ІЗМН, 1996. — 136 с.

² Основні орієнтири виховання учнів 1-12 класів загальноосвітніх навчальних закладів України. Програма. — Тернопіль: Начальна книга — Богдан, 2010. — 80 с.

[illegible]

		колектив. Бесіди з окремими дітьми та активом класу. ✓ «Вчимося жити за законами здоров'я» (світ захоплення нашої сім'ї) — обмін досвідом родинного виховання. ✓ Відвідування та спостереження за учнями в сім'ї для вивчення морального клімату родини, ставлення учнів до близьких, рівня освіти батьків, поглядів на виховання, матеріального стану (бесіди за результатами відвідування з учнями, батьками). ✓ Бесіда «Правила поведінки на замерзлих водоймищах». ✓ Класна година (збір) «Моє ім'я» (глумачення походження імен учнів). ✓ Перевірка (коректування) розпорядку дня учнів. ✓ Вивчення, аналіз та допомога у роботі учнівського самоврядування: чи є учні, які постійно перебувають в активі, чи має актив авторитет серед учнів класу. ✓ Подорож у зимовий парк (ліс, поле) — спостереження за природою взимку. ✓ Бесіда вчителя про значення самовиховання у житті людини «Посієш звичку — пожнеш характер». ✓ Аналіз стану захворювань учнів у класі — поради лікаря учням, як зберегти здоров'я. ✓ Поради школярам щодо складання самохарактеристики і робота над її удосконаленням.	
--	--	--	--

навчального матеріалу, швидкість усвідомлення; особливості пам'яті учня (рівень і характер розвитку довільної пам'яті; індивідуальні особливості пам'яті; переважаючий тип пам'яті); розвиток мислення (розуміння в процесі засвоєння навчального матеріалу, вміння робити самостійні висновки, міра оволодіння вміннями аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати; критичність і швидкість мислення, допитливість).

4. Особливості характеру: яскраво виражені позитивні та негативні риси характеру; ставлення до праці (працьовитість, охайність, сумлінність, ретельність), до самого себе (самооцінка учня): скромний, впевнений у собі або навпаки — високомірний, самовпевнений, сором'язливий, відсутнє почуття особистісної гідності тощо; прояв особливостей характеру учня в процесі спілкування з іншими людьми (товариськість, замкнутість, взаємодопомога, егоїзм, чуйність, зловтішність, відвертість, правдивість, брехливість, хитрість); характерна для школяра оцінка своїх можливостей (впевненість, скромність, самовпевненість тощо); вимоги до себе та інших; вольові риси характеру (наполегливість, самостійність, ініціативність) у навчанні, праці, громадському житті, іграх; моральні риси характеру (почуття обов'язку та відповідальності, правдивість і чесність, щирість, добросовісність у виконанні обов'язків, доручень); особливості темпераменту, його вираження в емоційній сфері, працездатності, рухливості, спілкуванні.

5. Громадська діяльність та активність: ставлення до громадських доручень у класі, школі; якість їхнього виконання (причини пасивності та недобросовісного виконання громадських доручень); прояв громадської активності (у класі, гуртку, секції, клубі); інтерес до громадського життя країни (читання газет, перегляд телепередач, слухання радіопередач, обговорення суспільних подій з учителями і товаришами).

6. Спрямованість особистості учня і його індивідуальні особливості — інтереси: прояв інтересів до будь-якої галузі знань, їхня глибина, широта, активність, стійкість; переконання, ідеали, особливі здібності до будь-якого виду діяльності (музики, малювання, техніки, організаторські тощо) і в чому вони проявляються.

7. Стосунки з колективом і ставлення до школи: ставлення до однокласників — любить їх чи байдужий, цінує їхню думку, з ким товаришує, чи бувають конфлікти з ровесниками, в чому їхня причина; становище в класі — користується повагою, авторитетом, чим відзначається те чи інше ставлення; офіційне, неофіційне становище та місце в шкільному колективі; проведення вільного часу поза школою і сім'єю (з однокласниками, в спортивній секції, художньому гуртку тощо). Ставлення до школи — чи цінує перебування в школі. Стосунки з учителями і вихователями — чи є контакт, любить, поважає їх.

8. Загальні висновки. Найбільш характерні особливості учня, які слід врахувати при індивідуальному підході до нього. Першочергові педагогічні заходи, які потрібні для поліпшення навчання і виховання.¹

¹ Методичні рекомендації з педагогічної практики /Корнієнко С.М., Кодлюк Я.П., Онишків З.М., Цибулько М.Б., Дідора М.І. — Тернопіль, 2000. — 40 с.